

REALİZM TEORİSİNİN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞME EVRELERİ

THE RISE OF REALISM THEORY AND ITS DEVELOPMENT STAGES

ВОЗНИКНОВЕНИЕ ТЕОРИИ РЕАЛИЗМА И ЭТАПЫ ЕГО РАЗВИТИЯ

Dursun Murat DÜZGÜN*

ÖZ

Realizm, Uluslararası İlişkiler (Uİ) ve Uluslararası Politik Ekonomi (UPE) alanındaki en eski paradigmalardan biridir. Realizm, politik ekonomi alanı pratiğinde özel bir rol oynamaktadır. Uluslararası politikanın incelenmesi, realizme dayanmadan önemli bir anlamda açıklanamaz. Uluslararası politik ekonomi açısından realist yazarların birleştiği ilkeler; ulusal çıkarlar, ekonomik faaliyetlerin yönlendirilmesinde devletin merkezi rolü, büyüme ve refahı arttırmak için elverişli bir ticaret dengesi oluşturmanın önemi ile ilgilidir. Realizm, uluslararası sistemde birincil aktörler olarak devletlerle başlar. Realizmin anarşi varsayımı, devletler arasındaki işbirliği kuramlarının merkezinde yer almaktadır. Anarşi, uluslararası sistemin düzen ilkesidir. Anarşi kaos değildir; anarşi, devletler arasındaki rekabeti ve çatışmayı öngörebilmekte ve işbirliği yapma konusunda dikkatli olunması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Uluslararası kurumlar devletlerarasında bu tür bir işbirliğinin sağlanmasına yardımcı olabilir. Realizm, II. Dünya Savaşı'ndan beri uluslararası ilişkiler teorisine egemen olmuş önemli bir teoridir. Realizm, güç politikaları ve ulusal çıkarları savunma konusunda belirgin görüşlere dayanmaktadır. Realizme göre, devletin üstünde hiçbir şey yoktur. Realizm ve neo-realizm, yapısal gücü bir devletin sahip olduğu toplam yetenek miktarı olarak kavramsallaştırmaktadır. Devlet liderleri ahlaklı olabilir, ancak ahlaki kaygıların dış politikaya yön vermesine izin vermemelidir. Araştırma da uluslararası İlişkilerin ana akımı olarak realizm teorisinin ortaya çıkışı ve gelişme evreleri ele alınmıştır. Çalışma olarak nitel bir araştırma yapılmış ve belge analizi yöntemi, özellikle kritik söylem analizi uygulanmıştır. Sonuç olarak Realist fikirler tüm dünyada dış ekonomi politikasını bilgilendirmeye devam etmektedir. Pratik bakımdan realizm, dünya çapında ekonomik kalkınma ve büyümeye yönelik mevcut korumacı politikalara ve devlet merkezli yaklaşımlara ilham vermektedir.

Anahtar Kelimeler: *Uluslararası İlişkiler, Uluslararası Politik Ekonomi, Realizm, Realizmin Evreleri, Neo-realizm.*

ABSTRACT

Realism is one of the oldest paradigms in the field of International Relations and International Economic Politics. It has a very significant role in the practical field of economic politics.

*ORCID: [0000-0002-4402-3285](https://orcid.org/0000-0002-4402-3285), Yüksek Lisans, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, mmmurat-mrt@hotmail.com.

Reализm Teorisinin Ortaya Çıkışı ve Gelişme Evreleri

The analysis of international politics with no regard to realism is almost impossible. The main principles realist writers have in common from international economic politics are national interests, the central role of the state in directing economic activities, and the importance of creating a feasible commercial balance for improvement and increase of welfare. Realism begins with states as the primary actors in international system. The anarchy hypothesis of realism is in the center of theory of inter-state cooperation. Anarchy is the order principle of international system. Anarchy is not chaos; it foresees competition and clash among states and therefore underlines the need to create cooperation. International institutions may help to facilitate such a cooperation between states. Realism is a significant theory having dominated international relations since World War II. It rests upon strong views as regards power politics and maintenance of national interests. Realism and neo-realism conceptualize structural power as the total amount of capability a state has. State leaders may have moralistic tendencies, but they should not allow moral concerns to guide foreign policy. The emergence and development stages of realism theory as the main stream of international relations are discussed in this study. In this study, a qualitative research has been conducted and document analysis method, especially critical discourse analysis, has been applied. In conclusion, it can be alleged that realist ideas continue to inform foreign economic policy all over the world. In practice, realism inspires current protectionist policies and state-centered approaches towards economic development and growth worldwide.

Keywords: *International Relations, International Economic Politics, Realism, Phases of Realism, Neo-Realism*

АННОТАЦИЯ

Реализм - одна из старейших парадигм в области международных отношений (UI) и международной политической экономии (UPE). Реализм играет особую роль в практике политической экономии. Изучение международной политики нельзя объяснить смысле без опоры на реализм. Принципы писателей-реалистов, с точки зрения международной политической экономии, связаны с национальным интересом, центральной ролю государства в руководстве экономической деятельностью и важности создания благоприятного торгового баланса для содействия росту и процветанию. Реализм начинается с пониманием принципов о государственности, как основного действующего лица в международной системе. Анархия - это принцип порядка международной системы. Анархия - это не хаос; анархия предсказывает конкуренцию и конфликт между государствами и подчеркивает необходимость осторожного отношения к сотрудничеству. Международные институты могут помочь в достижении такого типа сотрудничества между государствами. Реализм, это важная теория, которая доминировала в теории международных отношений со времен Второй мировой войны. Реализм основан на четких подходах, на силовую политику и защиту национальных интересов. Реализм и неореализм концептуализируют структурную власть, как совокупность возможностей государства. Государственные лидеры могут быть с моралью, но они не должны позволять моральным соображениям руководить внешней политикой. В исследовании рассматриваются этапы возникновения и развития теории реализма, как основного направления международных отношений. В исследования был применен метод анализа документов, особенно критический анализ дискурса. В результате надо отметить, что идеи реалистов продолжают влиять на внешнюю экономическую политику во всем мире. На практике реализм вдохновляет нынешнюю протекционистскую политику ориентированную на государственные подходы к экономическому развитию и росту экнлмики во всем мире.

Ключевые слова: *международные отношения, международная политическая экономия, реализм, фазы реализма, неореализм.*

Giriş

Realizm, devletlerin birbirlerine karşı davranışlarını neyin belirlediğine dair paylaşılan ilkelere dayanan “bir fikir yelpazesini” dir. Politik ilişkileri açıklamaya, modellemeye yarayan önemli bir siyaset felsefesi teorisi (Wohlforth 2010: 132). Realizm, uluslararası politik ekonomi çalışmalarına öncülük eden yaklaşımlardan biridir. Realist fikirler, halen dünya çapında dış ekonomi politikalarını etkilemektedir. Realizm açısından, uluslararası politikadaki tüm olaylar mantıklıdır, nispeten açık ve acil ilkelerle açıklanabilir. Bu nedenlerden dolayı, realizm sadece Uluslararası İlişkiler teorisinin temel taşı olmayıp, aynı zamanda geniş kapsamlı siyasal çalışmalar ve siyaset teorisi alanlarında gelişen bir yaklaşımdır (Gold ve Mc Glinchey, 2017: 46-49).

Uluslararası Politik Ekonomi'deki araştırmalar da geniş ölçüde üç ana okula Realizm, Liberalizm ve Marksizm olarak sınıflandırabileceğimiz perspektiflere bölünmüştür. Bu Teorilerin her biri uzun süredir vardır. Tutarlı bir politik ekonomi teorisi olarak Realizm ise, üç teorinin de en eskisidir (Lım, 2014: 52). Araştırmanın devamında bu üç teoriden biri olan realizm ve tarihsel gelişimine değinilecektir. Bu bağlamda, realizm tanımına, realizmin ortaya çıkışı ve gelişim evrelerine yer verilecektir.

Realizmin Ortaya Çıkışı Ve Gelişim Evreleri

Günümüz uluslararası ilişkiler sistemini iyi analiz edebilmek için tarihsel süreci ayrıntılı olarak analiz gerekmektedir. Gelişen teknoloji ile birlikte devletlerin, imparatorlukların askeri, ekonomik, politik ve sosyal seviyeleri gelişmiştir. Devletlerarası ilişkiler önem kazanmıştır. Bu artan ilişkilere paralel olarak, devletlerarası ilişkilerin nasıl sağlanacağı konusunda çeşitli görüşler ve yaklaşımlar ortaya konmuştur. Kuşkusuz, bu yaklaşımlar arasında en çarpıcı yaklaşımlardan biri realizmdir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra realizm kavramı önem kazanmış olsa da, tarihi bir geçmişe sahiptir (İlgen, 2019: 247).

Uluslararası İlişkiler disiplininde devlet merkezli bir teori olarak Realizmin ortaya çıkışı, ABD'deki birçok akademisyen tarafından 1648 Vestfalya Barış antlaşması, realizmin başlangıcı sayılmaktadır. Antlaşma realizmin başlangıcı kabul edilmesine rağmen, bu teorinin kökenini daha eski zamanlara götüren araştırmacılar da vardır. Thucydides, Thomas Hobbes, Niccolo Machiavelli, Edward Halett Carr, Hans Morgenthau, Kenneth Waltz gibi düşünürler bu teorinin kurucuları olarak kabul edilmektedir (Ateş, 2009: 12).

Diğer klasik siyaset teorisyenleri gibi, Thucydides (MÖ 460 - c. 400 MÖ), siyaseti ahlaki sorularla ilişkilendirdi. Thucydides'in fikirlerinden en önemlisi, devletlerarasındaki ilişkilerin adalet normları tarafından yönlendirilip yönlendirilemeyeceğini sorgulamasıdır (Korab-Karpowicz 2010: 234). Thucydides ve onun “Mora Savaşı Tarihi” eserinden kaynaklanan Realizm, zaman içinde bazı ortak varsayımlarla teori ve yaklaşım haline gelmiştir. Realizm, serveti yani ekonomiyi askeri yetenekleri belirleyen önemli bir faktör olarak görmektedir

Realizm Teorisinin Ortaya Çıkışı ve Gelişme Evreleri

(Korab-Karpowicz 2010: 235).Örneğin, Thucydides, Sparta ve Atina arasındaki savaşı “parayı, çok fazla silahtan daha etkilikullanım alanı olarak görmektedir”.Dahası, Thucydides'in Mora Savaşının nedenini ve Atina elçilerinin yaptığı açıklamalarda “Melian Diyaloğu” nu açıklama biçiminde realist bir perspektif ima edilmektedir (Thucydides, Mora Savaşı Tarihi, Kitap 1, Bölüm 83, akt: Cawkwell, 2006: 64).

Mora savaşları, her zaman ilgi çeken akademik konulardan biridir. Bunun önemli bir nedeni, realizm teorisinin öncülerinden Thucydides'in tarihi anlatımı ile yakın tarihteki uluslararası çatışmalar arasında bağlantıların kurulabilmesidir. Mora savaşlarının gerçekleştiği coğrafya, o dönemin koşullarında politik, ekonomik ve sosyokültürel açılardan birliği simgelemektedir. Bu açıdan o dönem yapılan savaş, 20. yüzyılın küresel savaşları gibidir. Ayrıca, bu bölgedeki Atina imparatorluğunun hegemonyası arasındaki çatışma, realistlerin iddialarını doğrular niteliktedir. Hegemonyaya doğru hareket “karşı dengeleme” ye neden olmuş ve Atina'nın gücünü, Sparta karşı bir tehdit olarak algılamıştır. Sparta, Makedonya'daki devletler ile Perslerle ittifak kurmuştur. Realist teoriye göre, savaştan önce Atina lehine, güç dengesinin bozulması onu yeni arayışlar içeren politika izlemek zorunda bırakmıştır. Güç dengesizliği nihayetinde savaşa yol açtı ve savaşın sonunda yeni bir denge ortaya çıkmıştır. Thucydides, savaşların ortaya çıkmasının asıl nedeninin iktidar dengesindeki değişime ya da iktidardaki farklılaşmadan kaynaklanan korkuya bağlı olduğunu belirtmektedir. Devletlerin hayatta kalma stratejileri, gücün toplanmasına ve mevcut güç dengesini altüst etmekle tehdit eden herhangi bir devlete karşı ittifaklar oluşturmaya dayanmaktadır (Viotti ve Kauppi, 1987: 34-35).

Böyle bir bağlamda, Antik zamanların benzer iki teması olan Truva Savaşı ve Punic Savaşları için iki önemli çatışmayı incelemek ilginçtir. O dönemde (M.Ö. 264 – M.Ö. 146) Uluslararası sistemin ana aktörleri Roma Cumhuriyeti ile Kartaca Şehir Devleti karşı karşıya gelmiş, Akdeniz üzerinde hegemonya kurma amacıyla rasyonel olarak hareket etmeleri, anarşist uluslararası düzen, zaferin sadece güçle belirlenmesi ve daha fazla güçlü olma arzusu kanlı savaşlara neden olmuştur. Homeros'un İlyadası, Truva Savaşı'nın katalizörünün Sparta Kralı Menelaus'un karısı Helen'in Truva Prensi Paris ile kaçmasının ardından intikam aldığı belirtilmektedir. Bununla birlikte, birçok tarihçi, Achaeans'in Troy'u daha fazla parasal kazançlar için ele geçirdiğini, çünkü önemli ticaret yollarını kontrol eden müreffeh bir şehir olduğunu savunmaktadır (Wood, 1998: 248). Buna ek olarak, Roma İmparatorluğu'nun yenilgisi Kartaca'nın, Akdeniz'in ve zengin ticaret akışlarının kontrolünü sağlayacağı için finansal kazanımların peşinde koşulduğu da anlaşılmaktadır (Edwards 2007: 125). Zafer, Roma'nın bölgede baskın güç haline gelmesinin, yeni pazarlar ve kaynaklar bulmak için daha da genişlemesinin ana nedenlerinden biriydi.

Eski dönemlerden sonra, realizm teorisi 16. yüzyılda realistler tarafından sürdürülmüştür. Vestfalya'nın barış antlaşması ile modern anlamda bir devlet sisteminin oluşturulması, devletlerin egemenliği kavramının benimsenmesi ve orta çağ Avrupa sistemine egemen olan dine dayalı sistemin terk edilmesini sağlamıştır. Ek olarak, Vestfalya'nın barış antlaşması ile birlikte, devlet yöneticilerinin kendi

sınırları içerisinde tek egemen oldukları ve devlet dışındaki herhangi bir otoriteye bağlı olmadıklarını ilan ettiler. Antlaşma, ulus devlet kavramının ve sistemin oluşumuna zemin hazırlamıştır. Bu gelişmeler sayesinde devletler bürokratik, diplomatik ve askeri kurumsallaşmaya yöneldiler (Şöhret, 2012: 288).

Realizm, servet elde etmenin tüm devletler için vazgeçilmez bir hedef olduğunu varsayar, çünkü bunu yaparken devletler askeri güçlerini arttırır ve böylece güvenliklerini sağlarlar. Realist ekonomi politikası, ticaret fazlası yaratmak için ihracatı arttırırken, yerel pazarları savunmak için ithalat engelleri koyarak yürütülür. Bu politikanın bir örneği 17. inci ve 18 inci yüzyılda İngiliz İmparatorluğu ve Çin arasındaki görülebilir. Bu süre zarfında, İngiliz İmparatorluğu büyük ipek, porselen ve çay ithalatı nedeniyle Çin ile önemli ticaret açığı yaşamıştır. İngiliz elitleri, değerli metallerinin çoğunun aktif olarak Çin'e aktığı gerçeğini kabul etmek istemiyorlardı. Bu açığı gidermek için British East India Company, Hindistan'daki plantasyonlarında afyon yetiştirmeye başladı ve Çinlilere sattı. İngilizlerin Doğu'dan Batı'ya para akışını tersine çevirmek için çalışırken, birçok insanın afyon bağımlısı olmasına ve 19. yüzyılda İngiltere ve Çin arasındaki Afyon savaşları için katalizör olmasına yol açmıştır (Heckscher, 2013: 35).

Birçok önemli düşünür realizmi savunmaktadır. Bunların başında David Hume, devletlerarasındaki ekonomik ilişkilerde gerçekten önemli olan şeyin göreceli kazanımlar fikri olduğunu iddia etmektedir (Gilpin, 2001: 78). Böyle bir bakış açısından, uluslararası ekonomi, bir ulusun kazancının diğerinin kaybı olduğu sıfır toplamlı bir oyun olarak tanımlanır. Amerika Birleşik Devletleri'nin kurucu babalarından Alexander Hamilton da realizmin destekçisiydi. Hamilton, yeni endüstrilerin ticaret engelleri yoluyla uluslararası rekabetten korunmasının, bu yeni endüstriler küresel olarak rekabet edebilece kadar var olması gerektiği fikrine dayanarak gelişim ekonomisi argümanı ortaya çıkardı. Hamilton' göre sadece ekonomi değil; bir ülkenin bağımsızlığı ve güvenliği de, üreticilerin refahıyla önemli ölçüde bağlantılı görünmektedir. Ayrıca sanayileşmenin ABD ekonomisini çeşitlendirmek ve ithalata bağımlılığın ABD'nin askeri gücünü zayıflatabileceği için dış tehditlere karşı daha az savunmasız hale getirebileceği için hayati önemde olduğunu vurgulamıştır (akt: Carr 2001: 122). Uluslar arası politik ekonomi (UPE) alanının önemli düşünürlerinden Friedrich List de realizmi savunmuştur. O'na göre; bir ulusun iktidar ve refahtaki yükselişinin ticaret korumacılığı, yerel üreticilere destek ve 'insan sermayesi'nin gelişmesinden kaynaklandığını ifade etmektedir (List, 1841). List, Sanayi Devrimi'nden sonra İngiltere'nin tercih ettiği açık ticaret sisteminin Almanya'yı İngiliz ithalatına bağımlı hale getirebileceğini savundu. Dolayısıyla Almanya'nın ekonomik büyümesini kolaylaştırmak ve İngiltere'nin kendi girişimlerini engellemek için korumacı önlemler alması gerekiyordu.

Ayrıca, 19. yüzyılda ekonomik milliyetçiler sanayileşmeyi iki temel ilkeye dayanarak ekonomik ve askeri güç kazanmanın anahtarı olarak önermişlerdir. Birincisi, sanayileşme güçlü bir askeri endüstrinin gelişmesine ve gelişmiş silahların yaratılmasına izin verir. İkincisi, üretilen malların hammaddeden daha yüksek bir katma değeri vardır, bu nedenle ticaret fazlasına ulaşmak için gereklidirler. Sanayileşmenin önemi, İngiltere'nin, Almanya'nın sanayi devriminden sonra İngiliz

Rezalizm Teorisinin Ortaya Çıkışı ve Gelişme Evreleri

İmparatorluğu'nun baskın konumuna meydan okuduğu İngiltere ve Almanya örneğinden görülebilir, çünkü Alman üreticiler pazarlarında sınırlarla karşılaşırken, İngilizler geniş sömürgelerine güvenebilirler (Rösch ve Lebow, 2018: 9).

Dünyanın en güçlü devlet arasındaki sömürgecilik için mücadele, Birinci Dünya Savaşı'nın başlıca nedenlerinden biriydi. Ancak, İkinci Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda sömürge imparatorluklarının çoğu çöktü. Bazı ekonomistler, bunun nedeninin, sömürge sistemindeki merkez ve çevre arasındaki gelişme boşluğunun o kadar büyük olduğunu, sömürgelerin popülasyonlarının artık sömürgecilerinden ürün satın almaya gücü yetmeyeceğini iddia edilmektedir. Bununla birlikte, bugün bağımsızlık kazanmış bazı sömürge devletler hammadde ihraç etmekte ve gelişmiş ülkelerden teknolojik ürünler ithal etmektedir. Bu durum düzensiz gelişmeye neden olmakta ve Batı'nın hakimiyetini devam ettirmektedir (Behr 2013: 169).

Neo-realizmin temsilcileri ekonomik ilişkilerin araştırılmasındaki önemini belirtmişlerdir. Neo-realizmin önde gelen düşünürlerinden E.H. Carr, "ekonomi bilimi belirli bir siyasal düzeni varsayar ve politikadan ayrı olarak incelenemez" demektedir (Carr 2001: 117). Özünde, bunun nedeni ekonomik gücün siyasi gücün temelini oluşturmasıdır. Ekonomi ne kadar büyükse, karşılayabileceği ulusal savunma da o kadar gelişmiş olur. Tersine, Carr, rakip bir devletin ekonomisine zarar vermenin ordularını yenmek kadar önemli olduğunu belirtti (Carr 2001:116). Ayrıca, ekonomik gücün iki şekilde, sermaye ihracatı ve dış pazarların kontrolü şeklinde bir etki aracı olarak kullanılabileceğini vurgulamıştır (Carr 2001: 125). Bunun bir örneği ABD için "dolar diplomasisi" olarak bilinen şeyde sermaye ihracatının öneminde görülebilir (Carr 2001:125). Buna başka bir örnekte, 1931'de Fransa'nın Avusturya'ya uyguladığı ve Almanya ile gümrük birliği projesini terk etmeye zorladığı finansal baskıdır (Carr 2001: 126). Piyasalar üzerindeki kontrole gelince, karşılıklı ticaret anlaşmaları yoluyla uygulanabilir. Örneğin, İngiltere, İngiliz kömürünün ana tüketicisi olan ve mal üretimi yapan ülkelerden emtia satın almaktadır. Bu nedenle, dünya ekonomisinde satın alma gücü, siyasi etkinin önemli bir uluslararası varlığı haline gelmiştir.

Realizm, ikinci Dünya Savaşı'ndan sonra idealizme bir tepki olarak tekrar ortaya çıkmış olan bir teoridir. Uluslararası İlişkiler teorileri arasındaki konumunun anlaşılması Edward Hallett Carr, Hans Morgenthau', Machiavelli ve Hobbes gibi düşünürlerin fikirleriyle anlaşılmaya çalışılmaktadır. Bu yazarlar, ulusal çıkar, iç ve dış güvenlik ayrımları, güç ve güç dengesi gibi konuların, kavramların ve sınıflandırmaların babaları olmuştur. Uluslararası ilişkilerin doğuşundan sonra beliren yeni siyaset anlayışının temsilcisi ve realist yaklaşımın klasik öncüsü olan Thomas Hobbes, realist Uluslararası İlişkiler yaklaşımın kurucusu kabul edilen Hans J. Morgenthau ve neo-realizmin önemli temsilcisi Kenneth Waltz'ın görüşleri önem kazanmıştır (Ateş, 2013:63; Aydın, 2004: 40).

Küresel ekonomi, hegemonik bir güç tarafından siyasi konumunu savunmak ve uluslararası sistemdeki statükoyu korumak için kullanılıyor. Böylece, Rusya'nın 2013-14 krizi sırasında Ukrayna'daki eylemleri, Batı güçlerinden ekonomik yaptırımlar şeklinde sert bir tepki ile karşılaştı. Bu, finansın silahlanmasına bir örnektir. Ekonomik ilişkilerin siyasallaşması, askeri araçların etkisiz olduğu

dünyada kaçınılmazdır, çünkü daha fazla küresel istikrarsızlık üretebilirler. Ancak, dış politikanın ekonomik araçları zorunlu olarak askeri olanlardan daha ahlaki değildir. EH Carr'ın belirttiği gibi, ekonomik baskı tüm ekonomileri ve devletleri savaşımlardan daha kötü bir şekilde mahvedebilir (Carr, 2001: 129).

Realizm, devleti uluslararası ilişkilerin ana aktörü olarak kabul etmektedir. Ayrıca uluslararası ilişkileri ve uluslararası politikaları, devletlerarası bir mücadele süreci olarak gören bir yaklaşımdır. Realizmin, uluslararası ilişkilerin doğasını betimleme çabasında; insan doğası, uluslararası sistemde yetkin bir aktör olarak devlet ve uluslararası yapının veya sistemin kendisinden yola çıktığı iddia edilmektedir. Realizme göre, bütün devletlerin ortak özelliği, idealler veya etik değerler yerine ekonomik ve askeri gücü takip etmeleridir (Şöhret, 2012: 290).

Realizmin Savunduğu Önemli Fikirler

Uluslararası ilişkilerde (Üİ) en eski ve hala en önde gelen teorik yaklaşım tartışmasız Realizmdir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İdealizmin ideallerinin başarısız kalması neticesinde realizm ortaya çıktı ve dünyada kabul edilen bir teori haline almıştır. Realistler İdealistleri ütöpik olmakla suçlarlar ve dünyayı anlamada yetersiz olduklarını iddia ederler. İdealistlerin gerçekte ne olduğuyla değil de ne olması gerektiği ile ilgilendikleri için dünyayı anlamada yetersiz olduklarını savunmaktadırlar (Bell, 2017:3). Modern realizmin en önemli kurucusu Hans Morgenthau'; ikinci Dünya Savaşı'ndan sonra oluşturulan konjonktürde, uluslararası politikanın iktidar açısından tanımlanan ulusal çıkarlara dayanan nesnel ve evrensel kurullarla yönetildiğini savunmaktadır. Morgenthau'ya göre, uluslararası politika güç mücadelesidir. Morgenthau'ya göre, Realizm'in 6 önemli prensibi vardır (Feng ve Ruizhuang, 2006: 109). Bunlar aşağıda sıralanmaktadır;

- Uluslararası politika evrensel ve nesnel kurullarla yönetilir. Bu kurulların kaynağı insan doğasıdır. Realistlere göre, insan doğası İdealist veya Liberallerin söylediği kadar iyi değildir. Aksine, insanlar bencildir ve çıkarlarını takip eden varlıklardır.
- Ulusal çıkarlar güç bakış açısıyla tanımlanmalıdır. Devletlerin amacı güçlerini artırmaktır. Bu yüzden eylemleri bu bağlamda değerlendirilmelidir.
- İktidar açısından, çıkarlar sabittir ve değişmez, ancak çıkarın içeriği ve çıkarın ortaya çıkması için uygulanması gereken politikalar zaman içinde bulunduğu kültürel çevreye göre değişebilir.
- Ahlak ve etik değerlerin uluslararası politika üzerinde hiçbir etkisi yoktur.
- Uluslararası politika, ekonomi ve hukuk gibi alanlardan farklılık gösteren özerk bir alandır. Temel asıl olan devletlerin askeri-politik gücü ve çıkarlarıdır.
- Uluslararası politikayı şekillendiren başlıca aktörler ulus devletlerdir. Uluslararası veya uluslar üstü yapılar etkisizdir.

John Herz (1951), insanların yiyecek ve barınak arayarak dünyadaki hayatta kalmalarını önemsemelerini sağlayan kendini koruma dürtüsünün güvenlik ikilemini kışkırttığını, çünkü insanlar başkalarının saldırılarından kaçınmayacaklarından emin

Realizm Teorisinin Ortaya Çıkışı ve Gelişme Evreleri

olamazlar. Buna karşılık Morgenthau (1930), insanların sosyal-politik yaşam dünyalarına katkıda bulunarak kendilerini kanıtlama dürtüsünden daha fazla endişe duyuyordu. Başarı zordur, çünkü insanlar kendileri ve yaşam dünyaları hakkında eksik bilgiye sahiptirler. Herhangi bir siyasi karar her zaman geçici olmalı ve koşullar değişiyorsa veya bilgi ilerliyorsa revizyona tabi tutulmalıdır. Hırslarının boşa gittiğinin farkına varmak, yaşamın başka bir trajik yönü öne çıkarmaktır. Morgenthau için bu trajik yönü kabul etmek, onu aşmak için ilk adımdır; insanlar varlıkları hakkında eleştirel olarak düşünebilir ve sadece kendi çabalarıyla hayatın anlamlı hale gelebileceğini anlayabilirler (Akt:Rösch ve Lebow, 2018:8).

Güç kavramı, realizm teorisinde merkezi bir rol oynamaya devam etmektedir. Schuman ve Morgenthau gibi klasik realistler, tüm siyasetin iktidar mücadelesi olduğunu savunurlar (Morgenthau 1954: 25; Schuman 1933: 491, Akt: Donnelly,1995:175). Egemen devletler hayatta kalmalarını sağlamak için güç aramaya mecburdurlar.

Morgenthau'nun iktidar tanımının psikolojik temelleri bulunmaktadır. (Politik) gücü "onu kullananlarla üzerinde çalıştıkları arasında psikolojik bir ilişki" olarak tanımlamaktadır. Morgenthau'ya göre askeri güç iktidarı gerçekleştirmek için en önemli araç olarak görülse de gücün maddi kaynakları (Coğrafya, doğal kaynaklar, endüstriyel kapasite, askeri güç ve nüfus) ve maddi olmayan kaynaklardan (Ulusal karakter, ahlaki, hükümet ve diplomasi) üretilebileceğini belirlemektedir (Morgenthau 1954: 27 Akt: Donnelly,1995: 175). Güç kavramını; askeri güç, ekonomik güç ve politik güç olarak sınıflandırmasında Carr (1964: 109), 'askeri gücün en önemli olmasının nedeni, uluslararası ilişkilerdeki iktidar oranının savaş olduğu gerçeğinde yatmaktadır. Gücü devletlerin askeri, ekonomik ve teknolojik yetenekleri olarak gören Gilpin (1981:13) böyle bir inancı desteklemektedir. Bir devletin hayatta kalmasına verdiği önem göz önüne alındığında, askeri güç sadece bir araç olarak kullanılmaz, aynı zamanda bir amaç olarak da benimsenir.

Realizm, çeşitli yaklaşımları içeren uzun bir teorik gelenek olduğu iddia edilmektedir. Kurucu babaları arasında Thucydides, Machiavelli ve Hobbes en çok bahsedilen isimlerdir. Yirminci yüzyıl klasik realizmin yerini bugün, uluslararası ilişkiler çalışmalarına daha bilimsel bir yaklaşım inşa etme çabası içinde olan neo-realizm almıştır. Neo-liberalizm klasik realizmi yoğun bir eleştiri yağmuruna tutmuştur. Neo-Realizmin fikir babası 1979 tarihli Uluslararası Politika Teorisi (Theory of International Politics) kitabını yazan Kenneth Waltz'dur. Bu çalışmasında Waltz, klasik Realizm'in eksikliklerinin üstesinden gelmeye çalışmıştır. Sadece ulus-devletlere odaklanan Klasik Realizm geleneğini değiştirmeye çabalamıştır (Rauch, 2016: 56). Waltz'e göre, uluslararası politikaları analiz etmek için hem devletler hem de sistemler iyi anlaşılmalıdır. Waltz uluslararası politik yapıyı üç temel boyutta açıklar;

- Uluslararası sistem anarşiktir ve ülkelerin içyapıları kadar belirgin değildir. Sistem kendi kendine yeten ve devletlerin temel amacı hayatta kalmaktır.
- Devletler, sistemin ana aktörleridir. Uluslararası ve uluslar üstü yapılarda devletler kendi çıkarlarını savunurlar.

• Devletlerin durumları, farklı özelliklerine rağmen sistemde işlevsel olarak aynıdır. Ancak kapasiteleri farklıdır (Ashworth, 2002: 37).

Uluslararası sistemin anarşik doğası nedeniyle, devletlerarasında işbirliği olasılığı azalmaktadır. Böyle bir sistemde devletler yalnızca kendilerine güvenmek zorundadır. Realizm, devleti uluslararası ilişkilerin ana aktörü olarak kabul etmektedir. Uluslararası ilişkileri ve uluslararası politikaları devletlerarası bir mücadele süreci olarak görmektedir. Realizmi II. Dünya Savaşı koşulları ortaya çıkarmıştır. Realistlere göre, insan kötü ve günahkârdır. İnsanların güç kazanma ve başkalarına üstün gelme istekleri güçlüdür. Ekonomik meseleler, ulusal meselelerle askeri meselelerden daha az ilgilidir. İdeolojik tercihler önemli değildir. Asıl olan devletlerin çıkarlarıdır. Realizmin uluslararası politika literatüründeki yerini vurgulayan Edward Hallett Carr'dı. Ona göre, politik realizm, olguların analizine ve bunların sebep ve sonuçlarına dayanmaktadır (Galston, 2010: 391).

Realizmin savunduğu önemli fikirler arasında anarşi gelmektedir. Realistler, egemen devletleri sınırlayan ve eylemlerini belirleyen merkezi bir küresel otorite olmadığına inanmaktadır. Bu nedenle ulus-devletler, uluslararası ilişkilerdeki tek meşru aktörlerdir ve ne uluslarüstü aktörler ne de yerli aktörler onları kısıtlayamaz (Gilpin 2001: 16). Anarşi ve öngörülemez bir gelecek koşullarında uluslar sadece kendilerine güvenirlere. Bu yüzden kendi kendine yardım dünyasındaki ana itici güç ulusal çıkarlardır. Dış politikanın temel kaygısı, uluslararası sistemin belirsiz geleceği nedeniyle hayatta kalmaktır. Hayatta kalma, sırayla, güce bağlıdır. Böyle bir dünya portresi için, realistler genellikle kötümser olarak eleştirilirler. Bununla birlikte, Realizm uygulayıcıları bunu dünya düzenini inşa etmek için bir temel olarak değil, tarihi analiz etmek ve gelecek için tahminler yapmak için epistemolojik bir araç olarak görürler. Realizm olayları olması gerektiği gibi değil, oldukları gibi görür.

Realizm, siyasi etkileşimlere ve uluslararası güvenliğe olan güçlü vurgusu nedeniyle de eleştirilmiştir. Buna rağmen, çok çeşitli politik iktisatçılar ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerin tanımlanmasında realist bir anlayış kullanmışlardır. Realizm UPE ile ilgilidir çünkü güç ve askeri yetenekler sermaye birikimine ve ekonomik gelişmeye bağlıdır. Çok sayıda politik ekonomi yazarı, ekonomik ilişkiler çalışmalarında realizm ve ekonomik milliyetçilik kavramları üzerinde durmaktadır. Bu kavramlar, dünya ekonomisinin sıfır toplamı oyun anlayışına dayanmaktadır.

Realizme Yöneltilen Eleştiriler

Genel tarihsel eğilimleri açıklamadaki netliğine rağmen, realizm çeşitli boyutlarda eleştirilere uğramıştır. Birincisi, realist fikirler devletleri ulusal çıkarların nasıl oluştuğuna dair bir anlayışa sahip olmayan 'kara kutular' olarak görmektedir. İkincisi, Realizm aşırı materyalist yaklaşımı nedeniyle eleştirilir. Fikirlerin, değerlerin, kurumların ve normların rolü büyük ölçüde hafife alınmıştır. Örneğin, çağdaş politik gerçekçiliğin kurucu babası Hans Morgenthau, Batı liberal demokrasilerini faşizm tehdidine tepki vermede zayıf oldukları için suçlamaktadır (Gilpin 2001: 17). Üçüncüsü, Realizm genellikle güç siyaseti derslerini takip eden

Realizm Teorisinin Ortaya Çıkışı ve Gelişme Evreleri

dünya güçleri teorisi olarak adlandırılır. Bu nedenle, realizmin birbiriyle çelişen UPE teorilerinin varsayımları ile tamamlanması gerekmektedir: Marksizm, liberalizm, yapılandırmacılık.

Realizmin ana eleştirmenleri liberallerdir. Dünya ekonomisinin artan entegrasyonunun ve devletler arasındaki karşılıklı bağımlılığın daha barışçıl ve istikrarlı bir küresel düzen yaratacağını, çünkü agresif eylemlerin büyük ekonomik kayıplara yol açacağını savunuyorlar. Ancak, bu kavram birkaç noktayı kaçırmaktadır. Birincisi, hatta büyük ölçüde ekonomik olarak birbirine bağlı devletler olarak 20. yüz yılın başında İngiliz İmparatorluğu ve Almanya ile görüldü, birbirleriyle savaştılar (Kirschner 2009: 46). Ayrıca, karşılıklı bağımlılık genellikle mükemmel simetrik değildir. Birçok durumda, zayıf devletler büyük güçlere daha bağımlı hale gelmektedir (Gilpin 2001: 81). Önde gelen güçlü devletler, ekonomik güçlerini kendileri için daha uygun küresel rejimleri teşvik etmek için kullanırlar. Ayrıca, karşılıklı bağımlılık ekonomik krizlerin daha geniş bir alana yayılmasına yol açabilir ve bu da dünyanın farklı bölgelerinde olumsuz sonuçlara yol açabilir (Walt, 1997:931).

Liberaller tarafından dile getirilen bir diğer önemli nokta devlet dışı aktörlerin yükselişi ve uluslar arası ilişkilerdeki gücün yayılması ile ilgilidir. Ancak Gilpin, bu argümanın sadece kısmen doğru olduğunu belirtmektedir. Devletlerin birincil aktör olarak kalmasına ve genel sınırlar oluşturmalarına rağmen, Çok Uluslu Şirketler, uluslararası kurumlar ve Sivil Toplum Kuruluşlarının öneminin arttığını belirtmektedir (Gilpin 2001: 17). Avrupa Birliği yeterlilikler anlaşılan ve ulusal hükümetler tarafından belirlenen bir yapıdır. Dünya ekonomisi yapısı “hem pazarlardan hem de ulus-devletlerin, özellikle de güçlü devletlerin politikalarından” etkilenmektedir (Gilpin 2001: 23). Bu nedenle, devlet dışı aktörler uluslararası sistemi kendi başlarına etkileyemezler. Ülkeler içinde hareket ederler ve gündemlerini belirlerler. Bu nedenle, bazı çalışmalar Çok Uluslu Şirketlerin siyasi aktörler üzerindeki etkilerini bağımsız aktörler olarak değil, kendi hükümetleri aracılığıyla teşvik ettiklerine ikna etmektedir (Gilpin 1971: 418). Özel şirketler, kontrolleri ve dengeleri olmayan az gelişmiş ülkelerde veya siyasi sistemlerde özellikle etkili bir rol oynamaktadır. Genellikle yeni yasalara ve yönetmeliklere tepki gösterirler ve hükümetlere baskı uygularlar. Çünkü şirketlerin ulus devletlerle eşit performans gösterecek meşru araçları yoktur. Ayrıca, devlet kapitalizmine sahip ekonomik sistemlerde, büyük şirketler kaynaklardan ziyade dış ekonomi politikasının aracı olarak hareket ederler (Bremmer 2010: 249).

Realizme en son eleştirilerinden biri yapılandırmacılıktan gelmektedir. Yapılandırmacılığın Ana temsilcisi Alexander Wendt, uluslararası politikanın sosyal olarak inşa edildiğini; bu nedenle, paylaşılan fikirler ve kimlikler nesnel gerçekliğin temelini oluşturduğunu ifade etmektedir. Yapılandırmacılık, realizmi, fiziksel askeri güçler, coğrafi koşullar ve diğer nesnel koşullar üzerindeki abartılı vurgularından dolayı reddetmektedir. Gücün kendisi anlamsızdır; anarşi doğal bir durum değildir. Bununla birlikte, maddi yetenekler hala önemlidir, ancak sadece sosyal bağlamda önemlidir. Nesnel faktörler kendi başlarına uluslar arası ilişkiyi açıklayamaz. Bunun nedeni, devletlerarasındaki karşılıklı algıların öznelliğinden kaynaklanmaktadır.

Mesela, Hindistan'ın ekonomik büyümesi ve güçlü yanları, Çin'in yükselişine kıyasla ABD'de tehdit olarak görülmemektedir. Bu nedenle, iç faktörler, kimlik ve çıkarların belirlenmesinde dış koşullardan daha önemlidir (Wendt 1992: 423).

Uluslararası sistem ve kimlikler karşılıklı bağımlılığa dayanmaktadır. 19. yüzyılda serbest ticaret, Batı'da ekonomik ideoloji olarak kabul edildi ve daha sonra diğer devletlere yayıldı (Kindleberger 2003: 80). İlâveten, ABD hegemonyası altında uygulanan küresel liberal sistemde yerleşik liberalizmden neoliberalizme dönüşüm, küresel ekonominin nasıl çalışması gerektiğinin ideolojik bir dönüşümüdür (Kirshner 2009: 66).

Gilpin ise, fikirlerin, ideolojinin ve yapıların rolünün birçok realist düşünür tarafından kabul edildiğini belirtmektedir (Gilpin 2001: 20). Bu nedenle, fikirler ve maddi güçler arasındaki uzlaşma bulunmalıdır. Realist yapılandırmacılık, yerel ekonomik sistemlerin genel ekonomik çıkarları nasıl belirlediğini açıklayabilir. Bu yaklaşım, yeni kavramlarla realizmin analitik dili geliştirmektedir. Mesela, Soğuk Savaş, liberal kapitalizmi ile Amerika Birleşik Devletleri'nin yalnızca sistemdeki güç dağıtımının değil, devlet planlı komünizmi ile Sovyetler Birliği arasındaki ideolojik taahhütler ve ulusal ekonomik sistemlerdeki farklılıkların bir sonucuydu.

Ayrıca Gilpin, devletlerin çıkarlarının yönetimdeki seçkinler, güçlü lobicilik grupları ve ulusal ekonomik sistemler tarafından şekillendiğini vurgulamıştır (Gilpin 2001: 18). Bu nedenle ulusal çıkar genellikle bir devletin dünyaya yönelik elit öznel görüşüne bağlıdır. Bununla birlikte, uluslararası sistemin iç faktörleri sınırlayan nesnel özellikleri de vardır. Bu bakış açısı, ulusal çıkarların kaynaklarının daha derinlemesine analizine önemli bir katkı sağlamıştır. Ancak Gilpin, farklı ulusal seçkinlerin kaynakların, varlıkların, firmaların ve sermayenin kontrolü üzerinde çatıştığını vurgulamıştır. Westfalian sisteminin temel direklerinden biri olan ulus-devlet ilkesi genellikle yanlış yorumlanmaktadır. Vestfalya antlaşması, sınırları etnik köken temelinde belirlenen devletlerin egemenliğini belirlemektedir. Ancak, o dönemde birçok Avrupa ülkesi, gücü elinde bulunduran hükümdarlar tarafından yönetiliyordu. Bu nedenle, uzun bir süre ulusal ekonomik çıkarlar, hükümdarlar daha sonra burjuva olan iktidardaki asalet sınıfı tarafından belirlendi. Bu gruplar ulusal ideolojilerin ve ekonomik tercihlerin oluşturulmasında çok önemliydi. Günümüzde, seçkinlerin ulusal ideolojiler oluşturmadaki rolü çok önemli olmaya devam etmektedir (Mearsheimer, 2014).

Realizmin ortaya çıkışı ve gelişimi, getirdiği eleştirel bakış açısı oluşturulmaya çalışılan “ideal dünya düzeni” nin aleyhine gelişen olayların etkisi, büyük tartışma sürecini başlatmıştır. Nitekim bu tartışmalar neticesi, güç politikasını önceleyen realist teorisyenler, hem pozitivist bilim anlayışının hem de II. Dünya Savaşı sonrası oluşan dünya düzenindeki gelişmeler, realizmi öne çıkarmış ve realizm bir sosyal bilim olarak Uluslararası İlişkilerin oluşumunda belirleyici pozisyonu yükselmiştir. Bu, bağlamda, özellikle, Hans J. Morgenthau'nun(1948) Politics Among Nations (Uluslararası Politika: Güç ve Barış Mücadelesi) adlı eseri siyasi realizmin, Uluslararası İlişkilerin bilim olma sürecinde hakim paradigma olmasında etkili ve belirleyici olmuştur. Zira, Uluslararası İlişkilerin disipliner

Rezalizm Teorisinin Ortaya Çıkışı ve Gelişme Evreleri

tarihindeki hâkim kanaat, bu eserin ve yazarının Uluslararası İlişkiler biliminin kurucusu olduğu yönündedir (Aydın, 1998: 93).

UPE'deki realist paradigma, uluslararası ekonomik ilişkilerin ve ilgili savaşların tarihsel gelişimini tanımlamak için uygundur. Ekonomik açıklığı, serbest ticareti ve sermaye hareketliliği, realizmin pek çok savunucusu, ekonomik sistemin, ekonomik hegemonyanın sonucu olduğunu savunmaktadır. Bu iddiadan yola çıkarak, 1970'lerde-1980'lerde bazı araştırmacılar Hegemonik İstikrar Teorisi'ni (HİT) önerdiler. HİT'in Temel argümanı, bir hegemonun küresel ekonomik kuralları, rejimleri, kurumları oluşturması ve sistemin tüm üyeleri için, genellikle bir amaç için ekonomik açıklık ve istikrarı sürdürmesidir. Örneğin, Roma İmparatorluğu egemenlik aracı olarak serbest ticareti teşvik etmiştir. Ayrıca, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Birleşik Devletler, Dünya Ticaret Örgütü, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların yaratılmasına yol açan serbest ticaret ve sermaye hareketliliğine dayanan küresel ekonomik sistemi kurdu. Ayrıca, Amerikan hükümeti, yaygın olarak Marshall Planı olarak bilinen ve ticaret engellerini kaldırmayı ve ekonomik büyümeyi kolaylaştırmayı amaçlayan Avrupa Kurtarma Programını başlattı. Bunu yaparak, Birleşik Devletler Avrupa'yı komünizme düşmekten alıkoyuyordu. Ayrıca, Soğuk Savaş'ın gölgesinde Avrupa ekonomilerini güçlendirmek için Avrupa Toplulukları kuruldu. Bazı uzmanlar şimdi Avrupa Birliği'nin mevcut krizini ortadan kaybolan Soğuk Savaş tehdidi ile ilişkilendiriyorlar, entegrasyonun anlamı zayıflatılmıştır. Ayrıca, küresel ekonomik liderliğin düşüşünün genellikle ekonomik açıklığı ortadan kaldırdığı ileri sürülmektedir. Bu nedenle, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İngiliz İmparatorluğu'nun kademeli olarak azalması, artan korumacılık ile karakterize edildi. Bazı uzmanlar ABD'nin düşüşünün dünya ekonomisi üzerinde de benzer bir etkisi olabileceğini savunuyor (Mastanduno, 1997).

Hegemonyanın kendisi, küresel ekonomiyi düzenleyen rejimler oluşturan bir dizi kural ve norma dayanmaktadır. Uluslararası rejimlerin rolü, dünya ekonomisinde servet dağılımı sürecini belirlemektir (Gilpin 2001: 78) Bundan, uluslararası ticaret yapan devletler için görelî veya mutlak kazanımların önemli olup olmadığı sorusu geliyor. Joseph Grieco görelî kazanımların uluslararası işbirliğinin önündeki engeller olduğunu vurguladı (Grieco 1990). Böyle bir görüş, Stephen Krasner'in rejimleri gerçekçi bir şekilde anlamasıyla desteklendi. Büyük devletlerin bu rejimlerin tasarımlarını kendi lehlerine etkilemeye çalıştıklarını savundu (Krasner 1982: 205). Buna ticaret şartları, Doğrudan Yabancı Yatırımlardan elde edilen kârların dağılımı ve ekonomik büyüme dahildir. Rejimlerin kurulması güce ve çıkarlara bağlıdır (Krasner 1982: 205) Ekonomistler David Ricardo ve Paul Samuelson'un emek uzmanlığı yoluyla tüm devletlerin ekonomik açıklıktan yararlanabileceği düşüncesi, kazanç dağılımını ihmal ettiği için eleştirildi. Bu bağlamda, küresel hegemon liderliğini destekleyen rejimler tasarlar. Aynı zamanda, bu rejimler bu düzeni sürdürmek için diğer devletlere ve ekonomik çıkarlarına uygun olmalıdır. Bu nedenle, önde gelen bir güç siyasi etkisini kolaylaştırmak için ekonomik tavizler verir (Krasner 1982: 205).

Gilpin (2001: 81) siyasal iktidarı doğrudan etkileyen kazanımların dağılımını ölçmek için rejimler çalışmasının gerekli olduğunu belirtmektedir. Bununla birlikte, iktisat teorisi, serbest ticaretin bütün devletler için mutlak kazançlar getirdiğini varsayarsak, ulusal seçkinlerin öznel politikalarını dikkate almaz.

Rejim teorisi ve hegemonik istikrar teorisi birbirini tamamlar ve çağdaş küresel ekonomik sistemin kesin bir resmini çizer. Bu bakımdan, küreselleşme ABD önderliğindeki ekonomik açıklık politikasının sonucudur. Charles Kindleberger, ABD liderliğinin geçmişin İngiliz hakimiyetinin yerini aldığını belirtti. Ancak Amerikan hükümetini, Büyük Buhran'dan sonra küresel ekonomik krizi kolaylaştıran sorumlulukları üstlenmekten çekinmediği için eleştirdi. Ona göre, “dünya ekonomisinin istikrara kavuşması için bir dengeleyici olmalı - bir dengeleyici” (Kindleberger 1986: 304). Liderin yoksul ülkelere sermaye akışını sürdürmesi, döviz kurlarında düzen sağlaması ve önde gelen ekonomiler arasında makroekonomik politikaların koordinasyonu için düzenleme yapması gerektiğini de sözlerine ekledi (Gilpin 2001: 98). Bu nedenle, ABD doları ana küresel rezerv para birimi haline geldi ve bir dizi uluslararası kurum, Amerikan liderliğinde küresel ekonomiyi düzenliyor.

Çağdaş küresel ekonomik sistem, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ABD tarafından desteklenen ve kısmen Bretton Woods'tan Jamaika Anlaşmasına dönüştürülen rejimlere dayanmaktadır. Sovyetler Birliği'nin çöküşü ve SSCB komünist rejiminin üyesi olan yeni üyelerin dahil edilmesinden sonra bu sistem daha da küresel hale geldi. Gerçekçi küresel yönetim, gerçekçi görüşe göre, sistemdeki güç dağıtımının yansımasıdır. Bununla birlikte, gelişmekte olan ülkeler bu sistemdeki etkilerini gerçek ekonomik güçleri için uygun bulmamaktadır. Bu nedenle Çin ve Rusya gibi devletler, Dünya Bankası veya IMF gibi ABD liderliğindeki kurumlara, örneğin BRICS Kalkınma Bankası'na alternatif olarak bağımsız ekonomik rejimler inşa etmeye çalışıyorlar. Ek olarak, Bazı agresif ülkeler, ekonomik yeteneklerini emperyalist hırslarını tatmin etmek ve güçlerini arttırmak için kullanılabilir, bunun bir örneği Çin ile ABD arasında uluslararası ticaretin yapısını büyük ölçüde etkileyen birkaç para birimi savaşında görülebilir (Gagnon 2013).

Realizmin Türleri

Realizm, Klasik Realizm ve Neo-Realizm olarak da bilinen yapısal iki değişkenden oluşan geniş bir paradigmadır. İkisi, aynı kumaştan kesildikleri için aynı temel değerlere sahipler ve olması gerektiği gibi değil, oldukları şeylere odaklanırlar (Hobson, 2000: 17). Realist paradigma içerisinde, birkaç realist yaklaşım vardır. Araştırmacılar teorik olarak farklı varsayımlarda bulunmaktadır. Bununla birlikte Realizmin genel olarak kabul edilen türleri aşağıda sıralanmaktadır (Kissane, 2010: 15; Booth, 2011: 7).

Rezalizm Teorisinin Ortaya Çıkışı ve Gelişme Evreleri

Klasik Realizm

Klasik realizm, tüm devletlerin ulusal çıkarlara ulaşma arzusu tarafından yönlendirilen iktidarı aradıklarını iddia eden bir devlet düzeyinde bir teoridir. İktidar, realistler için anahtar kavramdır ve hayatta kalmak için devletlerin iktisadi sistem, teknolojik, diplomatik ve askeri araçlar gibi içsel gelişim ile güçlerini arttırmaları gerektiğini savunmaktadırlar. Teori, devletlerin güçlerini arttırmaya ve düşmanlarının gücünü azaltmaya çalıştıklarını ve yaptıkları her şeyin güç birikimi adına olduğunu savunmaktadır (Nayef, 2007: 21).

Özellikle H. Morgenthau ve E.H. Carr gibi klasik realistler, ulus devleti uluslararası ilişkilerin analizinin merkezine yerleştirirken, uluslararası sistemi de buna göre tasvir etmişlerdir. Bu anlamda devlet, uluslararası sistemin insan doğasına benzer devlet doğası realistlerin ikinci başlangıç noktasını oluşturur. Tıpkı insan doğası gibi uluslararası sistem anarşik olarak tanımlanmaktadır. Bununla bağlantılı olarak uluslararası sistem içinde çatışmacı bir karakteri olduğu, bunun da uluslararası sistemin doğasını tayin ettiği düşünülmektedir. Uluslararası sistem üzerinde ontolojik üstünlüğe sahip olma algısı, devletin uluslararası arenada bağımsız bir karar verici ve belirleyici olduğu anlayışına yol açmıştır (Hobson, 2000: 36).

Neo-Realizm

Neo-realizm, uluslararası güçlerin geleneksel güç dengesi (ya da “realizm”) uluslararası ilişkiler kuramlarının bir ürünüdür ve ilk olarak 1975 ve 1979'da Kenneth Waltz tarafından dile getirilmiştir. Kenneth Waltz'ın “Uluslararası Siyaset Teorisi” adlı kitabı, Yeni Gerçekçilik (Neo-Realizm) teorisine öncülük etti. Powell'a (1994) göre, neo-realizm, neo-liberalizmle birlikte, uluslararası ilişkilere en etkili çağdaş yaklaşımlardan biri olmuştur. Bu iki bakış açısı, son on yılda uluslararası ilişkiler teorisine hâkim olmuştur (akt: Ngan, 2016: 2). Neo-realizmin temel yapısal varsayımlarından biri, anarşinin sisteme egemen olmasıdır. Çünkü uluslararası sistemde ulusal siyasal sisteme benzer bir yasal hiyerarşi yoktur. Aslında, neo-realizm, bu anarşide kendi güvenliğini sağlamak isteyen ulusların güç kazanmaya çalıştıklarını ve toplamda ulusal güç veya kapasite olarak adlandırılan bu fiziksel ve psikolojik öğelerin ulusal güvenliği sağlama aracı olduğunu belirtmektedir (Schweller, 2016: 2).

Neo-realizmde, kavramsal olarak güvenlik, askeri güç ve devletlerarası ilişkiler kapsamında değerlendirilmiştir. Güvenlik tanımına gerçekçi bir yaklaşım I. Dünya Savaşı sonrası Birleşmiş Milletler Cemiyeti'nin güvenliği sağlamada yetersizliği ve ikinci bir savaşı engelleyememesi ile uluslararası ilişkilerde güvenlik çok önemli hale gelmiştir (Küçükşolak, 2012: 203).

Neo-Realizm, gücün uluslararası ilişkilerde en önemli faktör olduğunu söyleyen bir uluslararası ilişkiler teorisidir. Neo-Realizm, saldırgan realizm ve savunmacı realizm diye iki gruba ayrılır.

Saldırğan Realizm

Saldırğan realizm, egemenlik ve hegemonya yoluyla güvenliği sağlamak için güç ve etki arar. Uluslararası sistemin anarşik doğası, devletleri dünya güçlerini en üst düzeye çıkarmak ve kendilerini daha güvenli kılmak ve böylece hayatta kalma ihtimallerini arttırmak için eşitlik yerine üstünlük aramaya zorlamaktadır. Uluslararası sistem saldırğan stratejiyi teşvik eder, çünkü anarşizm güvensizliğe neden olur ve yalnızca en güçlü olan devlet güvence altına alabilir (Pirinççi, 2013: 48).

Saldırğan realizm göre Önemli olan güç dengelerinin niteliğidir. Bunlar zayıf devletleri güçlü devletlerden korkmaya, güçlü devletleri, yükselmekte devletlerden korkmaya ve komşu devletleri birbirlerinden korkmaya yönlendirir. Bu korku, devletlerin önce grev yapma eğiliminde olmalarına, güvenlik arayışında riskli davranışlarda bulunmalarına ve ordularını kurmak için mümkün olan her şeyi yapmalarına neden olur. Devletler hayatlarını devam etmek istiyorlarsa, müdahale öncesi bir strateji ile tehdit ve tehlikelerin ortadan kaldırılması gerekmektedir (Ergüven, 2016: 775).

Mearsheimer'in öncülük ettiği saldırğan realizme göre, anarşi koşulları, rekabetçi ve çatışmacı durum davranış fikrini pekiştirmektedir. Buna göre, güç maksimizasyonu devletlerin hayatta kalmaları için tek yoldur. Uluslararası sistemdeki en güçlü devlet olmakla güvenlik sağlanır. Saldırğan realizm olarak adlandırılan John Mearsheimer yaklaşımının beş ana noktası aşağıda sıralanmaktadır (Behr ve Heath, 2009: 335);

- a. Uluslararası sistem anarşiktir,
- b. Güçlü devletler agresif askeri kapasiteye sahiptir,
- c. Devletler birbirlerinin niyetlerinden emin olamazlar,
- d. Devletlerin temel amacı varlıklarını sürdürmektir,
- e. Güçlü devletler rasyonel aktörlerdir.

Savunmacı Realizm

Savunmacı Realizm, Uluslararası sistemin anarşik yapısının, devletlerin güvenliği sağlamak için ılımlı ve ayrılmış politikalar sürdürmeye teşvik ettiğini savunan bir teoridir. Savunmacı realizm, saldırğan realistler tarafından teşvik edilen saldırğan genişlemenin, devletlerin güç dengesine uyma eğilimini bozduğunu söylemektedir. Dolayısıyla devletin güvenliğini sağladığını iddia ettikleri temel amacı azalttığını ileri sürmektedir (Lobell, 2010: 2).

Savunmacı Realizm, günümüzde uluslararası politikaları analiz etmek için gözden geçirilmesi yararlı bir merceğe olan uluslararası ilişkiler teorisidir. Savunmacı Realizmin özü, bir devlet iktidarda gücü büyüdükçe, tehditleri sınırlarından daha uzaklaştıracağını iddia etmesidir. Uluslararası sistemin anarşik doğasının, devletlerin hayatta kalmak için kendi kendine yardım aramaya zorladığı temel neorealist varsayımlarını izler (Booth, 2011: 85).

Neo-realizm, Uluslararası İlişkileri anarşinin neden olduğu yapısal baskılar temelinde açıklamaya çalışır. Bununla birlikte, yapısal realistler, bu koşullar altında ne kadar güç durumunun gerekli olduğuna dair değerlendirmelerinde farklılık

Realizm Teorisinin Ortaya Çıkışı ve Gelişme Evreleri

gösterir. Bu nedenle neo-realizm, savunmacı ve saldırgan realizm iki alt koldan oluşmaktadır. Savunmacı realizm, devletlerin gelişmeleri için gerekli olan miktarda gücü edinmeleri gerektiğini iddia eder. Bununla birlikte, hegemon olma arayışında göreceli güçlerini en üst düzeye çıkarmamalıdır. Bu tür bir davranış, konumlarını zayıflatacak karşıt bir koalisyonun oluşumunu kışkırtacağı için olumsuz olarak kabul edilir (Waltz 2008: 79). Aksine, saldırgan realizm, devletlerin, eğer bunu yapma şansları varsa, hegemon olmak için göreceli güçlerini en üst düzeye çıkarmaları gerektiğini savunmaktadır. Bu görüşe göre, güç baskısı devletlerin hayatta kalması için en iyi korumadır (Mearsheimer 2010: 78; akt: Tang, 2010: 31).

Savunmacı realizmin önde gelen savunucusu Kenneth Waltz ve saldırgan realizmin en etkili savunucusu John Mearsheimer, her ikisi de kendi teorilerinin Soğuk Savaş sonrası dünyadaki uluslararası politikaları anlamak için en güçlü lensler olduğunu iddia etmektedir (Waltz 2004:6; Mearsheimer 2007:168).

Tartışma

Bu çalışma, uluslararası ilişkiler literatüründeki realizm teorisini, realist düşünürlerin görüşlerinden yola çıkarak açıklamaktadır. Devletler, 21. Yüzyıl da yeniden yapılanma sürecini kendi ulusal çıkarları doğrultusunda şekillendirmeye çalışmaktadır. Devlet, devlet yönetimi, anarşi, güç, güvenlik, etik vb. konular uluslararası politikanın en önemli meseleleri haline gelmiştir. Bu konuları ilk ele alan ve geliştiren Realizm teorisi olmuştur.

Realizm, uluslararası politika çalışma ve pratiğine bir yaklaşımdır. Ulus devletin rolünü vurgulamakta ve tüm ulus devletlerin ulusal çıkarlar veya en iyi ihtimalle ahlaki kaygılar olarak gizlenmiş ulusal çıkarlar tarafından motive edildiğine dair geniş bir varsayımda bulunmaktadır. En temel düzeyde, realizmin iddiası, tüm devletler siyasi özerkliklerini ve toprak bütünlüklerini korumaya çalışmaktadır (Wendt, 2007: 391). Ulusal gücün, askeri, ekonomik, politik, diplomatik ve hatta kültürel kaynaklar olarak tanımlanabildiği için mutlak bir anlamı vardır. Ancak, realist için iktidar temel olarak göreceli bir terimdir. Bir devletin kendisini başka bir devletin gücüne karşı savunma yeteneği olmalıdır. Göreceli ve mutlak bir güce olan bu vurgu, realist için anarşik bir çevre olan uluslararası sistemin gerçekçi anlayışından kaynaklanmaktadır. Güç kullanımı, ya ulusal çıkar için bir şeyi başarmak ya da ulusal çıkarlara aykırı bir şeyden kaçınmak için zorlayıcı taktiklerden kabul edilmektedir (Leman, 2001: 45). Bütün devletler, çıkarlarını güvence altına almak, diğer devletlerle imzaladıkları anlaşmaları uygulamak veya arzu edilen bir iç ve dış düzeni sağlamak için kendi kaynaklarına güvenmek zorundadır. Ulus-devlet üzerinde bir otorite yoktur.

Devlet, devlet yönetimi, egoizm, anarşi, güç, güvenlik ve ahlak ile ilgili öncüller, realizm geleneğini tanımlamak için kullanılır. Realistler, insanlığın doğası gereği hayırsever olmadığını, daha çok bencil ve rekabetçi olduğunu düşünürler. Thomas Hobbes gibi teorisyenlerin paylaştığı bu bakış açısı, insan doğasını benmerkezci (mutlaka bencil değil) ve insanların bir arada yaşayabileceği koşullar olmadıkça çatışmalı olarak görürler. İnsan doğası Realizm için bir başlangıç noktasıdır. Realistler, insanoğlunu kendi çıkarlarının ahlaki ilkelerin üstesinden

gelme derecesine kadar egoist ve kendi kendine ilgilenen bencil olarak görür. Ortak bir kural belirleme ve uygulama otoritesinin olmayışı, uluslararası arenada esasen kendi kendine yardım sistemi olduğunu savunmaktadır. Her devlet kendinin hayatta kalmasından sorumludur. Kendi çıkarlarını tanımlamakta ve iktidarı sürdürmekte özgürdür. Anarşi, devletlerarası ilişkilerin şekillenmesinde baskın bir rol oynamaktadır (Linklater, 2000: 19).

Realistler, devletlerin dünyasını anarşik olarak düşünürlerse, aynı şekilde güvenliği de merkezi bir mesele olarak görürler. Devlet, anarşik bir dünyada güvenliği sağlamak için güç biriktirmeye olan ilgiyi vurgular. Güvenlik sağlamak için devletler, güçlerini arttırmaya ve potansiyel saldırganları caydırmak amacıyla güç dengelemeye katılmaya çalışmaktadırlar. Realistler genellikle ahlakın uluslararası politikaya ilgisi konusunda şüphecidir. Bu, uluslararası ilişkilerde ahlakın yeri olmadığını veya ahlakın talepleri ile başarılı siyasi eylemin gereklilikleri arasında bir gerginlik olduğunu ya da devletlerin geleneksel ahlaktan farklı olan kendi ahlaklarına sahip olduklarını iddia etmelerine neden olabilir. Ahlak, devletlerin davranışlarını haklı çıkarmak için yalnızca araçsal olarak kullanılır (Beavis, 2009: 3).

Realizm'in teorik paradigması, oldukça iddiasız ve dürüst görünmekle birlikte, daha fazla karmaşıklık düzeyi sağlayan birçok alt kategoriye ve alt yapıya sahiptir. Genellikle realizm, liberalizmin karşıt kutbu olarak kabullenilmektedir. İnsanların gerçekten iyi oldukları ve bireylerin belirli bir özerklik derecesine sahip olması gerektiği inancı üzerine kurulan Liberalizm teorisi, akıl sağlığı ve güven niteliklerine sahiptir. Dolayısıyla, burada, bu iki farklı teorinin bir uzlaşması olarak işlev gören bir paradigmanın gerekliliği yatmaktadır. Bölgeselcilik, hem Realizm hem de Liberalizm ile işbirliği içinde, coğrafi olarak benzer devletlerin karşılıklı bir kimlik duygusu ve ortak hedefleri benimsemelerine izin vermektedir (Kennan, 2005: 103).

Realizm, rekabetçiliği ve çatışma tarafını vurgulayan uluslararası politikaların bir görüşüdür. Genellikle işbirliğini vurgulama eğiliminde olan idealizm veya liberalizmle tezat oluşturmaktadır. Realistler, uluslararası arenadaki başlıca aktörleri, kendi güvenlikleri ile ilgilenen, kendi ulusal çıkarlarının peşinde koşan ve iktidar mücadelesi olan devletler olarak görmektedir. Devletin gücü askeri yetenekleriyle anlaşılmaktadır. Liderler ahlaki olabilir, ancak ahlaki kaygının dış politikayı yönlendirmesine izin vermemelidir. Devletin kullanacağı tek iktidar şekli askeri güç olmamalı, ekonomik ve sosyal güç de dikkate alınmalıdır (Aaron, 2006: 45).

Çalışmamızın literatüre katkısı Uluslararası İlişkiler politiği bağlamında realizm teorisinin hakkında uzun uzun düşünmek ve devletlerin neden güç peşinde koştuğu, ne kadar gücün yeterli olduğu ve güvenlik rekabetinin ne zaman savaşa yol açacağı ya da barışın nasıl korunacağı konusunda fikir geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Dünyada ülkelerin, tehdit seviyesi bölgeden bölgeye zaman zaman değişse de, dünya tehlikeli bir yer olmaya devam etmektedir. Devletler hala hayatta kalmaları konusunda endişelenmekte, bu da güç dengesine dikkat etmekten başka seçenekleri olmadığı anlamına gelmektedir. Bu nedenle, bu konular hakkında

Realizm Teorisinin Ortaya Çıkışı ve Gelişme Evreleri

akıllıca düşünmek, devletlerin uluslararası anarşinin tehlikelerini hafifletmesinin tek yolu olan akıllı stratejiler geliştirmek için çok önemlidir.

Sonuç

Realizm UPE gelişimini açıklama konusunda ikna edici görünmektedir. Realizmin ana argümanı, insanlık tarihi, ekonomik gücü elde etmek için savaşların tarihidir. Realizm, dünya ekonomisindeki birçok tarihsel süreci tanımlayabilir. Bununla birlikte, günümüzde, ekonomik açıklığın yeni ekonomik koşulları ortaya çıkmıştır.

UPE alanında Realizm kendi kendine yeterli gibi görünse de, çeşitli yönleri açıklamada zayıflığı önlemek için diğer teorik yaklaşımların unsurlarıyla tamamlanması gerekmektedir. Devletler hala uluslararası sistemde birincil aktörlerdir. Ancak devlet dışı aktörler, özellikle şirketler, politik sistemler içindeki dış politika kararları üzerindeki etkilerini arttırmaktadır. O halde, ulusal çıkarların önemli kaynakları, dış ekonomi politikalarını oluşturan ulusal ideolojiler, tarihler, kültürler ve elitlerdir.

Realizm, UPE'deki temel teorilerin en eskisidir. Uluslararası ilişkilerin incelenmesine yönelik başlıca yaklaşımlar arasında Realizm, dünya siyasetinin doğasını açıklamada en etkili teoridir. Realizm, Uluslararası İlişkiler alanındaki en etkili düşünce okullarından biridir. En önemli düşünürleri Thucydides, Makyavelli, Hobbes, Clausewitz ve Morgenthau'dur. Realizm, güç politikaları ve ulusal çıkarları savunma konusunda belirgin görüşlere dayanır. Realist çerçeve perspektifinden bakıldığında, devletler dünya siyasetinde önde gelen aktörler olarak tanınırlar. Milliyetçiliğin yükselişi ve modern ulus-devletlerin ortaya çıkışı, farklı devletleri, içinde diğer tüm sadakat ve bağların ulus-devletlere tabi olduğu, bağlayıcı politik politikalara dönüştürerek böyle bir inanç sistemini daha da pekiştirdi. Mantıksal genişleme yoluyla, çokuluslu şirketler ve Birleşmiş Milletler gibi hükümetler arası örgütler gibi tüm devlet dışı aktörler, uluslararası sistem içinde çevresel bir statüye kavuştu. Bu tür devlet dışı kuruluşların uluslararası ilişkilerdeki gelişmelerin sonuçlarını belirgin bir şekilde etkilediği gerçeğinin giderek artan bir şekilde kabul edilmesine rağmen, Realistler ulus devletlerin uluslararası sistemdeki üstünlüğü söz konusu olduğunda kendi konumlarından uzaklaşmaya isteksizdir. Devletin üstünde hiçbir şey yoktur.

Neo-realizm, başka bir isimlendirme olarak Yapısal Realizm olarak da adlandırılır. 1980'lerde Kellneth Waltz'un etkisi altında gelişen bir yaklaşımdır. Neo-realistler gücün merkezi önemini kabul etmeye devam ederken, olayları tek tek devletlerin telafisi ve yapısı yerine uluslararası sistemin yapısı açısından açıklama eğilimindedirler. Neo-realistler için uluslararası sistemin yapısı, devlet davranışının önemli bir belirleyicisidir. Savaşın nedenlerini doğuştan gelen insan doğasına dayandıran klasik Realistlerin aksine, Neo-realistler uluslararası çatışmayı uluslararası sistemin anarşik yapısı çerçevesinde açıklama eğilimindedir.

Öncelikle, realizm ile neo-realizmi bir araya getiren temel benzerliğe dikkat etmek önemlidir. Ulusal ekonomik kalkınmayı maksimize etmenin bir müdahaleci devlet gerektirdiği anlayışı önemli benzer bir konudur. Başka bir deyişle, hem

realizm hem de neo-realizm, devletlerin ekonomiyi koruyan merkezi bir rol oynadığı görüşüne dayanmaktadır. Realizmin eski ve yeni versiyonları arasındaki farklar, devletin ulusal ekonomik kalkınmayı en üst düzeye çıkarmak için ne yapması gerektiği sorusu etrafında dönmektedir. Klasik realizmde devletin rolü oldukça sınırlıydı, ancak neo-realizmde devletin rolü çok daha geniştir.

Kaynakça

- Aaron, R. (2006) *Peace and War: A Theory of International Relations*, trans. Richard Howard and Anette Baker Fox, Garden City, New York: Doubleday.
- Ashworth, L. M. (2002). Did the realist-idealist great debate really happen? A revisionist history of international relations. *International Relations*, 16(1), 33-51.
- Ateş, D. (2011). Uluslararası ilişkiler disiplininin oluşumu: İdealizm/realizm tartışması ve disiplinin özerkliği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 10(1), 11-25.
- Ateş, D., & Samur Gökmen, G. (2013). Bir Akademik Disiplin Olarak Uluslararası Politik Ekonominin Sınırları. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences*, 15(1).
- Aydın, M. (1996). Uluslararası İlişkilerde Yaklaşım, Teori ve Analiz. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 51(1), 71-114.
- Aydın, M.(2004). “Uluslar arası İlişkilerin “Gerçekçi” Teorisi: Kökeni, Kapsamı, Kritiği”, *Uluslararası İlişkiler*, Cilt 1, Sayı 1 (Bahar 2004), s. 33-60.
- Beavis, M (2009) *IR Paradigms, Approaches and Theories*. The IR Theory Knowledge Base.7 February 2009. <http://www.irththeory.com/know.htm>.
- Behr, H., & Heath, A. (2009). Misreading in IR theory and ideology critique: Morgenthau, Waltz and neo-realism. *Review of International Studies*, 35(2), 327-349.
- Behr, H., & Molloy, S. (2013). Realism reconsidered: New contexts and critiques.
- Bell, D. (2017). Political realism and international relations. *Philosophy Compass*, 12(2), e12403.
- Booth, K. (Ed.). (2011). *Realism and world politics*. London: Routledge.
- Booth, K. (Ed.). (2011). *Realism and world politics*. London: Routledge.
- Bremmer, I. (2010). Article Commentary: The End of the Free Market: Who wins the war between States and Corporations?. *European View*, 9(2), 249-252.
- Carr, E. H. (1939). 2001. *The Twenty Years' Crisis 1919-1939: An Introduction to the Study of International Relations*.
- Cawkwell, G. (2006). *Thucydides and the Peloponnesian war*. Routledge.
- Donnelly, J. (1995). Realism and the academic study of international relations. *Political science in history: Research programs and political traditions*, 175-97.
- Edwards, C. (2007). *Death in ancient Rome*. Yale University Press.
- Ergüven, N. S. (2016). Uluslararası hukuk açısından güvenlik kavramının teorik temelleri. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 65(3), 771-836.
- Feng, L., & Ruizhuang, Z. (2006). The typologies of realism. *The Chinese Journal of International Politics*, 1(1), 109-134.

Rezalizm Teorisinin Ortaya Çıkışı ve Gelişme Evreleri

- Gagnon, J. E. (2013). Currency wars. *The Milken Institute Review*, 15(1), 47-55.
- Galston, W. A. (2010). Realism in political theory. *European journal of political theory*, 9(4), 385-411.
- Gilpin, R. (1971). The politics of transnational economic relations. *International Organization*, 25(3), 398-419.
- Gilpin, R., & Gilpin, J. M. (2001). *Global political economy: Understanding the international economic order*. Princeton University Press.
- Gold, D., & McGlinchey, S. (2017). International Relations Theory. *International Relations*, 46-56.
- Grieco, J. M. (1990). *Cooperation among nations: Europe, America, and non-tariff barriers to trade*. Cornell University Press.
- Heckscher, E. F. (2013). *Mercantilism*. London: Routledge.
- Hobson, J. M. (2000). *The state and international relations*. Cambridge University Press.
- İlgen, F. (2019) Realist Bir Bakış: Vestfalya Barışı Ve Etkileri. *Icoess 2019*, 247.
- Kennan, G. F. (2005) *Realities of American Foreign Policy*, Princeton: Princeton University Press.
- Kindleberger, C. P. (2003). *Comparative political economy: a retrospective*. mit Press.
- Kirshner, J. (2009). Realist political economy: traditional themes and contemporary challenges. In *Routledge Handbook of International Political Economy (IPE)* (pp. 46-57). Routledge.
- Kirshner, J. (2009). Realist political economy: traditional themes and contemporary challenges. In *Routledge Handbook of International Political Economy (IPE)* (pp. 46-57). Routledge.
- Kissane, D. (2010). Moving Beyond Anarchy: A Complex Alternative to a Realist Assumption. *Available at SSRN 1690242*.
- Korab-Karpowicz, W. Julian, 2010. "How International Relations Theorists Can Benefit by Reading Thucydides," *The Monist*, 89(2): 231-43.
- Küçüksolak, Ö. K. (2012). Güvenlik Kavramının Realizm, Neo-realizm Ve Kopenhag Okulu Çerçevesinde Tartışılması. *Turan Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 4(14), 202-208.
- Leman, C. (2001) *Understanding International Relations*, 2nd ed., New York: Palgrave.
- Lım, T. (2014). *International Political Economy: An introduction to approaches, regimes and issues*. Washington: Saylor Foundation.
- Linklater, A. (2000). *Beyond Realism and Marxism: Critical Theory and International Relations*, Basingstoke: Macmillan.
- Lobell, S. E. (2010). Structural realism/offensive and defensive realism. In *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*.
- Mearsheimer, J. J. (2007). Structural realism. *International relations theories: Discipline and diversity*, 83.
- Mearsheimer, J. J. (2014). Can China rise peacefully?. *The National Interest*, 25(1), 1-40.

- Mearsheimer, John. 2010. "Structural Realism". *International Relations Theories: Discipline and Diversity* 2nd Edition, edited by Tim Dunne, Milja Kurki and Steve Smith, 77–94. Oxford: Oxford University Press.
- Mearsheimer, John. 2011. "Imperial by Design". *Foreign Affairs* 70(111): 16–34
- Nayef, RF. (2007). *Symbiotic realism*. LIT Verlag Münster.
- Ngan, T. T. T. (2016). Neo-realism and the Balance of Power in Southeast Asia. *Paper dipresentasikan untuk lokakarya The Central and East European International Studies Association–Internastional Studies Association (CEEISA-ISA)*.
- Pirinççi, F. (2013): Uluslararası İlişkiler Kuramları-2, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Politics & Society 15(1): 2–6
- Rauch, C. (2016). Realism and Power Transition Theory: Different Branches of the Power Tree. *Realism in Practice*, 55.
- Rösch, F., & Lebow, R. N. (2018). Realism: Tragedy, Power and the Refugee Crisis. *Realism: Human Rights Foe?.*, 6.
- Schweller, R. L. (2016). The balance of power in world politics. In *Oxford Research Encyclopedia of Politics*.
- Şöhret, M. (2012). Realizm Çerçevesinde Avrupa Birliğinin Bütünleşmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 288-330.
- Tang, S. (2010). Social evolution of international politics: From Mearsheimer to Jervis. *European Journal of International Relations*, 16(1), 31-55.
- Viotti, P., & Kauppi, M. (1987). *International Relations Theory*. New York.
- Walt, S. M. (1997). The progressive power of realism. *American Political Science Review*, 91(4), 931-935.
- Waltz, K. N. (2008). *Realism and international politics*. Routledge.
- Waltz, Kenneth. 2004. "Neorealism: Confusions and Criticisms". *Journal of*
- Wendt, A. (1992). Anarchy is what states make of it: the social construction of power politics. *International organization*, 46(2), 391-425.
- Wendt, A. (2003). Why a world state is inevitable. *European journal of international relations*, 9(4), 491-542.
- Wohlforth, W. C. (2011). No one loves a realist explanation. *International Politics*, 48(4-5), 441-459.
- Wohlforth, William C., 2010. "Realism," *Oxford International Relations Handbook*, Christian Reus-Smit and Duncan Snidal (ed.), Oxford: Oxford University Press.
- Wood, M. (1998). *In search of the Trojan War*. Univ of California Press.